

Kristina Broučková: Vývoj vztahů mezi Svazem československých spisovatelů a Komunistickou stranou Československa v 60. letech 20. století

Posudek bakalářské práce

Kristina Broučková odevzdala k obhajobě práci nepochybně zodpovědně a důkladně zpracovanou. Přestože její kvalita v řadě ohledů překračuje standardní úroveň bakalářských prací, vyvolává i některé výhrady. Pro svoji práci autorka zvolila svébytné téma politického, ideově politického, resp. kulturně politického vývoje v Československu 60. let, jak se promítal v činnosti a vztahu vrcholných orgánů Komunistické strany Československa a Československého svazu spisovatelů, respektive jejich předchůdců a orgánů zemských.

Heuristická příprava Broučkové byla dostatečně založená na české (a slovenské) sekundární literatuře, doplněná o zdroje primárního charakteru, ať listinné, ať audiovizuální povahy. Poskytla tak silný základ pro kvalitní a objektivní posouzení sledovaných vazeb. Slabé se jeví využití cizojazyčné literatury, kterou autorka reflektuje, ale využívá ve své práci zcela okrajově.

Výklad dbá na přehlednost a strukturovanost, v tomto zájmu nicméně místy upadá do schematičnosti a zdlouhavosti. Ne vždy se autorce daří odlehčit a zjednodušit výklad postavený na obsáhlých výčtech usnesení, dobových komentářích; ve snaze o přesnost místy text přetěžuje obsáhlými citáty, výčty jmen a dat.

Koncepce celé práce je dobře promyšlena, nesoustřeďuje se výhradně na zlomové fáze, ale snaží se samotný vztah mezi orgány stranické a kulturně literární nomenklatury vnímat v širším sociálním i časovém kontextu vnitropolitického vývoje. Navíc ve svém rozkladu dokáže udržet diferencovaný přístup mezi českou a slovenskou literární i politickou scénou a její reprezentací. Na některých místech autorka nicméně nechává čtenáře v časové nejistotě výkladu, když datové údaje váže jen na blíže neupřesněné sekundární odkazy. (Tak na s. 16: „Důležitý politický význam ... měl XX. sjezd KSSS. Výsledky sjezdu totiž vyvolaly ...“; na s. 48: „Přibližně rok před IV. sjezdem spisovatelů se konal XIII. sjezd KSČ.“)

Podstatným, soustavně a systematicky odkazovaných analytickým pojmem se pro autorku stala charakteristika SČSP coby „převodové páky“ KSČ. Výběr klíčového analytického pojmu nelze po mém soudu omezit výhradně na nejasný odkaz „tak zvaného“ či v uvozovkách prezentovaného termínu. Nejsem si jistý, zda vůbec a jakou představu si autorka utvořila pod metaforickým pojmem „převodová páka“, čtenáři jej neupřesňuje, nerozvádí, ani nenahrazuje alternativním pojmem. Ne že

by se nejednalo o představitelný či dostatečně v přírodních vědách známý pojem. Přesto jeho výhradní užití jako analytického pojmu kulturně-politické studie vyvolává širší asociace, které bylo na místě upřesnit.

Ve svých dalších pracích by se autorka měla soustředit též na textovou úroveň svého sdělení. Složitost autorského stylu, místy násobená překlepy a jazykovými lapsy, někdy komplikuje čtení a pochopení výkladu. – „Nejenže se na sjezdu nepodařilo názorově rozštěpené spisovatele sjednotit, ale navíc, přestože si byli spisovatelé vědomi politického dopadu na širokou veřejnost, na něm někteří vystoupili takovým způsobem, který nejenomže nebyl v souladu politickou linií strany, nýbrž byl stranickými orgány chápán tak, že jde explicitně proti ní.“ (s. 55) K jazykovým nejasnostem výkladu přispívá na některých místech volné přecházení mezi minulým a přítomným slovesným časem – tak např. na s. 30: „Největším kritikem stavu kulturních časopisů toho dne byl vedoucí ideologické komise V. Koucký, který pozoruje, že redakce od prosincového pléna k potřebným zákrokům, zatím většinou nepřikročily a jmenovitě KŽ obvinil z porušení stranické kázně.“

Navzdory těmto dílčím výhradám celý text působí vyzrálým dojmem. Autorka se výborně orientuje ve zvoleném tématu, dobře postihuje klíčové fáze jeho proměny a dokáže je objektivně zhodnotit. Její úvaha je samostatná a suverénní i ve vztahu k odborné literatuře a jejím závěrům. Nezdrahá se vymezovat a zaujmout vlastní názorovou pozici (s. 32, polemika s J. Mervartem). Ve svém výkladu prokazuje pro danou úroveň prací pozoruhodný potenciál analytického myšlení, je schopná odpoutat se od ustálených a přesvědčivých komentářů a naznačit jiné, alternativní hodnocení. Vnímá podmíněnost některých soudů sekundární literatury a snaží se k nim zaujmout vlastní postoj. Tak polemika s Hamšíkovým pojetím „stalinské“ éry v 60. letech – s. 61-2; stejně tak zajímavé kontrastní hodnocení působnosti A. Novotného a A. Dubčeka (s. 78, 83), z něhož vyvozuje pozoruhodné vývody dobově liberálnějšího přístupu A. Novotného.

Vzhledem k výše uvedenému plně doporučuji práci Kristiny Broučkové postoupit k další obhajobě a na základě jejího průběhu ohodnotit na škále výborná – velmi dobrá.

V Hýskově 1. června 2018.

Posudek zpracoval:

Prof. Mgr. Vratislav Doubek, Dr.

